

2016

Έκθεση Στατιστικών α' εξαμήνου

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2016, υπήρξαν πολλές αλλαγές στον ΟΝΕΚ γενικότερα αλλά και ειδικότερα στον Τομέα Πρόληψης και Συμβουλευτικών Υπηρεσιών ο οποίος μετονομάστηκε σε Προγράμματα Ψυχοκοινωνικής Ενδυνάμωσης Νέων. Οι προσφερόμενες υπηρεσίες επανασχεδιάστηκαν έτσι ώστε να προσφέρουν στοχευμένες παρεμβάσεις σε νέους 16 έως 35 ετών. Πλέον τα 4 προγράμματα που συναποτελούσαν τον Τομέα Πρόληψης και Σ.Υ., λειτουργούν με ενιαία διοικητική δομή ως ένα πλέγμα αλληλένδετων υπηρεσιών.

Ο επανασχεδιασμός, αναπόφευκτα οδήγησε σε καθυστερήσεις στη λειτουργία δύο εκ των υπηρεσιών – των Σ.Υ. ΠΡΟΤΑΣΗ και της «Μικρής Άρκτου». Οι δύο υπηρεσίες αφού στελεχώθηκαν, επανήλθαν σε σταθερή λειτουργία τον Μάη και τον Ιούνιο αντίστοιχα.

Ως σημαντικό επίτευγμα πρέπει να σημειωθεί ότι στις αρχές του 2016 καταθέσαμε στο Συμβούλιο Παιδείας, Νεολαίας, Πολιτισμού και Αθλητισμού της Ε.Ε. το σχεδιασμό της νέας δομής της «Μικρής Άρκτου» και αναγνωρίστηκε ως «ευρωπαϊκό παράδειγμα Καλής Πρακτικής» με ιδιαίτερη μνεία από τον προεδρεύον της Συνόδου. Επιπλέον για πρώτη φορά εκπροσωπήθηκε ο ΟΝΕΚ σε ομάδα εμπειρογνομόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για θέματα ψυχικής υγείας των νέων.

Στο παρόν έντυπο περιλαμβάνονται οι στατιστικές αναλύσεις των 4 προγραμμάτων. Τα στατιστικά για τη ΓΡΑΜΜΗ 1410 και για τη Συμβουλευτική μέσω Διαδικτύου είναι κοινά.

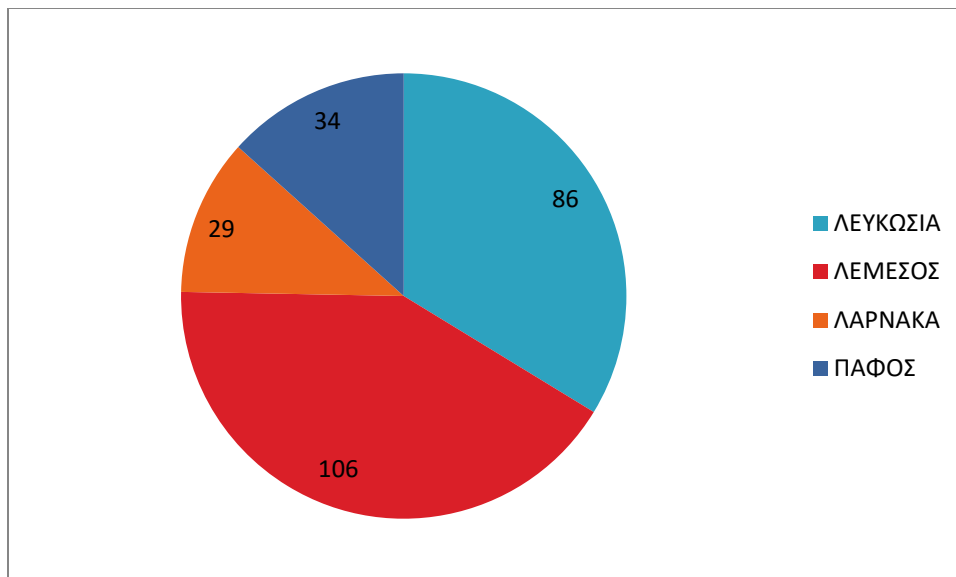
ΜΕΡΟΣ Α: ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΟΤΑΣΗ

Οι Σ.Υ. ΠΡΟΤΑΣΗ διέκοψαν τη λειτουργία τους στις αρχές του έτος μέχρι και τα μέσα Μαΐου 2016 οπότε στελεχώθηκαν με 4 εγγεγραμμένους ψυχολόγους. Οι συμβάσεις των συνεργατών προβλέπουν την παροχή υπηρεσιών για 40 ώρες / μήνα για κάθε ανάδοχο για το σύμπλεγμα επαρχιών Λεμεσού – Πάφου και 45 ώρες / μήνα για κάθε ανάδοχο για το σύμπλεγμα επαρχιών Λευκωσίας – Λάρνακας – Αμμοχώστου.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΩΝ ΑΙΤΗΜΑΤΩΝ

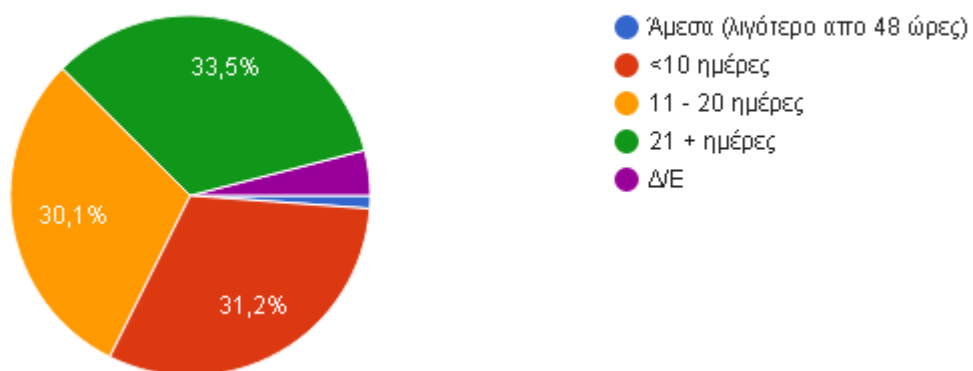
Κατά τη διάρκεια του έτους, οι Σ.Υ. ΠΡΟΤΑΣΗ δέχτηκαν συνολικά 260 κλήσεις οι οποίες αφορούσαν αίτημα για παροχή ψυχολογικής στήριξης ή συμβουλευτικής. Δεν συμπεριλαμβάνεται αριθμός κλήσεων, οι οποίες δεν καταγράφονται και οι οποίες αφορούσαν γενική πληροφόρηση για τον ΟΝΕΚ ή πληροφόρηση για την ίδια την υπηρεσία που όμως δεν αφορούσε σε τελικό αίτημα π.χ. διευθυντές σχολείων που τηλεφωνούσαν για να μάθουν πώς λειτουργεί η υπηρεσία ή γονείς που έψαχναν παιδοψυχολόγο κοκ.

Απευθύνθηκαν στην υπηρεσία 200 γυναίκες και 60 άνδρες, ενώ ο αριθμός ατόμων ανά επαρχία φαίνεται στον πίνακα που ακολουθεί:

Το 54,1% των κλήσεων αφορούσε τον ίδιο τον καλούντα και 22,7% αφορούσε ανήλικο άτομο κάτω των 16 ετών. Φαίνεται από τις κλήσεις ότι έχει αρχίσει να εμπεδώνεται στη συνείδηση του κοινού ότι οι υπηρεσίες του ΟΝΕΚ απευθύνονται κυρίως σε άτομα 16 έως 35 ετών αφού τόσο η πλειοψηφία των κλήσεων (54,7% από όσους αναφέρθηκε η ηλικία τους) όσο και η πλειοψηφία των αιτημάτων αφορούν άτομα εκείνης της ηλικιακής κατηγορίας.

Σε 165 περιπτώσεις διευθετήθηκε ραντεβού μέσα στο 2016 εκ των οποίων το 87% αφορούσε σε ατομικό ραντεβού και το υπόλοιπο 13% αφορούσε σε ραντεβού ζευγούς. Ο μέσος όρος αναμονής από την ημέρα της κλήσης μέχρι την ημέρα της πρώτης συνάντησης καταγράφεται στον πίνακα που ακολουθεί:

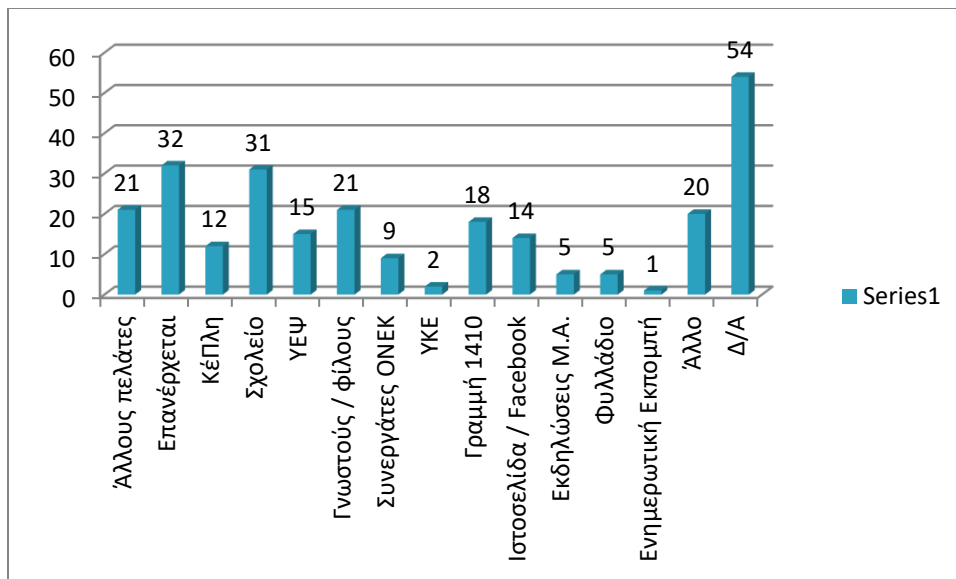
Ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό χρειάστηκε να περιμένει περισσότερες από 21 ημέρες για τη διευθέτηση συνάντησης και αυτό συνέβηκε για έναν από τους ακόλουθους λόγους:

α. όλα τα αιτήματα για ατομική συνάντηση τα οποία λήφθηκαν την περίοδο 01 – 04/2016 χρειάστηκε να περιμένουν λόγω της αναστολής της λειτουργίας της υπηρεσίας.

β. κάποιο μέρος από το ποσοστό αυτό αφορά σε άτομα τα οποία ζήτησαν συγκεκριμένη μέρα και ώρα για τα ραντεβού τους και τα οποία με δική τους συναίνεση περίμεναν μέχρι η συγκεκριμένη ημέρα / ώρα να είναι διαθέσιμη.

γ. ειδικά στην επαρχία της Λεμεσού, υπάρχει μεγάλη ζήτηση και ακόμα και με την αξιοποίηση του δικαιώματος προαίρεσης, οι ώρες των Συμβούλων δεν επαρκούν για να καλύψουν τα αιτήματα.

Τέλος, αναφορικά με την ανάλυση των κλήσεων, φαίνεται ότι για μια ακόμη χρονιά η *στόμα – με – στόμα* ενημέρωση ήταν η κύρια πηγή ενημέρωσης του κοινού που απευθύνθηκε στις υπηρεσίες μας. Από όσους έδωσαν στοιχεία για την πηγή ενημέρωσής τους, ένα σημαντικό ποσοστό άκουσε για την υπηρεσία είτε από άλλους πελάτες είτε από γνωστούς κ φίλους (συνολικά 42 άτομα). Ένας άλλος σημαντικός αριθμός (37 άτομα) είναι άτομα που στο παρελθόν είχαν εμπιστευτεί την υπηρεσία και επανέρχονται ή δοκιμάζουν ένα διαφορετικό πρόγραμμα (5 άτομα έρχονται από εκδηλώσεις της Μικρής Άρκτου). Το σχολείο και ειδικότερα οι Σχολικοί Σύμβουλοι και η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας, εμπιστεύονται την Υπηρεσία μας και ο βαθμός εμπιστοσύνης αντανakλάται στα ολοένα αυξανόμενα ποσοστά ατόμων που προσέρχονται κατόπιν παραπομπής από τους φορείς αυτούς.

Ανάλυση Συμβουλευτικών Συναντήσεων

Κατά τη διάρκεια του 2016 εξυπηρετήθηκαν από τις Σ.Υ. ΠΡΟΤΑΣΗ 155 άτομα. Ο αριθμός ατόμων είναι σαφώς μειωμένος σε σχέση με προηγούμενα έτη. Κατά το 2015 εξυπηρετήθηκαν 216 άτομα και 2013 εξυπηρετήθηκαν 201 άτομα. Για το 2014 δεν υπάρχουν στοιχεία. Το γεγονός αυτό οφείλεται σε εσωτερικές ανακατατάξεις του τότε Τομέα Πρόληψης.

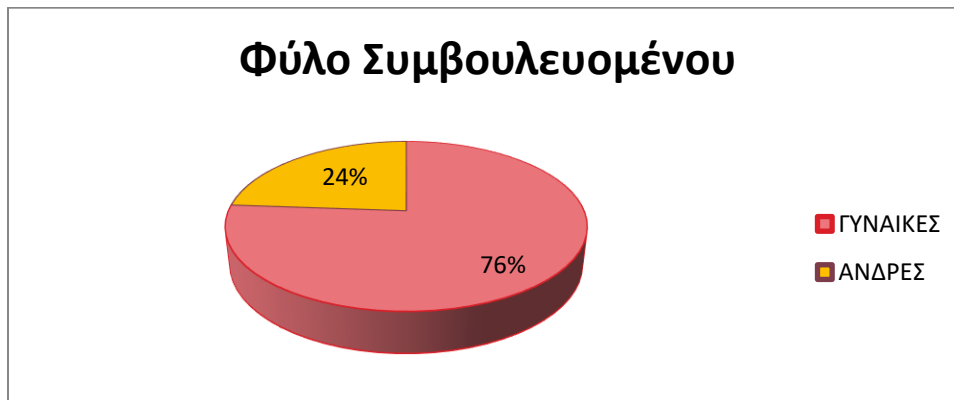
Οι παράγοντες οι οποίοι είναι πιθανόν να επηρέασαν τον αριθμό των ατόμων που εξυπηρετήθηκαν είναι:

- i. Η μείωση των παρεχόμενων ωρών υπηρεσιών. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, στο παρελθόν οι συμβάσεις με τους αναδόχους προέβλεπαν την αγορά πολλαπλάσιου αριθμού ωρών υπηρεσιών, ενώ στην σύμβαση που «τρέχει» για το 2016 – 2017, οι ώρες έχουν μειωθεί στο 50% περίπου. Σημειώνεται ότι για να αντισταθμιστεί η μείωση των ωρών, έχει ταυτόχρονα εφαρμοστεί με περισσότερη αυστηρότητα η μεθοδολογία της βραχείας συμβουλευτικής και έχει μειωθεί ο αριθμός συναντήσεων με κάθε περιστατικό.
- ii. Η εφαρμογή αυστηρών κριτηρίων που αφορούν στην ηλικία των ενδιαφερομένων. Σε προηγούμενα έτη, εξυπηρετούνταν και άτομα άνω των 35 ετών χωρίς οποιοδήποτε κριτήριο. Από το 2015 και μετά και κυρίως

από το 2016, άτομα άνω των 35 ετών εξυπηρετούνται μόνο εφ' όσον το αίτημά τους αφορά συμβουλευτική γονέων.

- iii. Την περίοδο 01/01/2016 έως 07/02/2016 μόνο μια ανάδοχος είχε ενεργή σύμβαση και δεν αναλαμβάνονταν νέα περιστατικά. Από τις 08/02/2016 έως και τις 28/04/2016 δεν υπήρχαν ενεργές συμβάσεις με αναδόχους. Η εξυπηρέτηση του κοινού άρχισε μετά τις 02/05/2016. Τέλος για περίοδο περίπου 2 μηνών μόνο τρεις αναδόχοι προσέφεραν υπηρεσίες διότι η 4^η ανάδοχος απουσίασε λόγω τοκετού.
- iv. Στην επαρχία Λευκωσίας, ο αριθμός ενδιαφερομένων και εξυπηρετούμενων παρουσιάζει κάθετη πτώση. Μόνο για την επαρχία αυτή, σημειώνεται ως επιπρόσθετος πιθανός παράγοντας για τη μείωση το γεγονός ότι πολλές υπηρεσίες σε Δήμους έχουν αναδιοργανωθεί ή έχουν λειτουργήσει για πρώτη φορά μέσα στο 2016. Το ίδιο ισχύει και για συγκεκριμένες υπηρεσίες ιδιωτικών πανεπιστημίων οι οποίες έχουν ανοίξει για το κοινό. Οι νέες υπηρεσίες απορροφούν ένα μέρος των ενδιαφερομένων.

Το ποσοστό Γυναικών : Ανδρών διαμορφώνεται σε 3:1 - δηλαδή προσήλθαν σε συμβουλευτική διαδικασία 118 γυναίκες και 37 άνδρες.

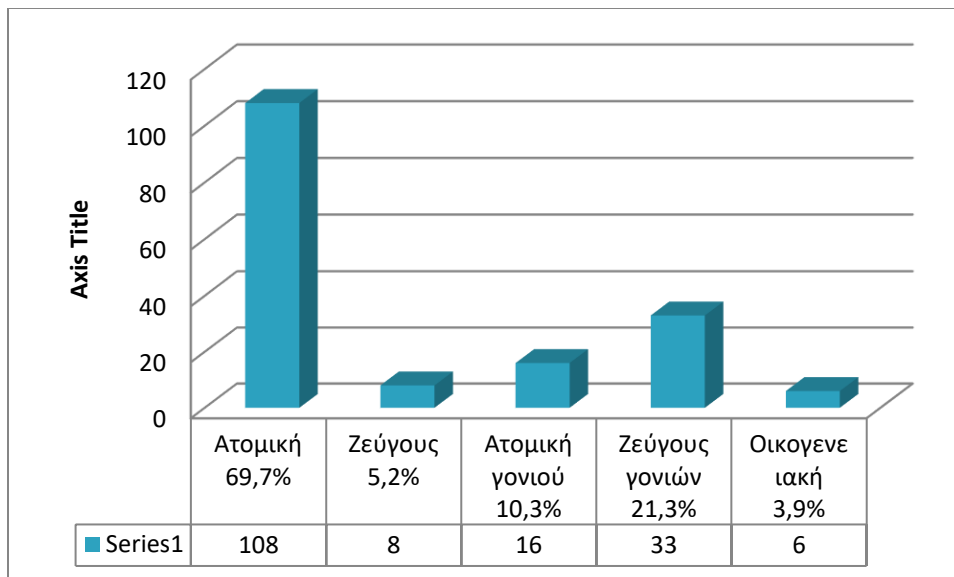

Σύμφωνα με την βιβλιογραφία αλλά και με εμπειρίες προηγούμενων ετών, είναι αναμενόμενο ότι σε αντίστοιχες υπηρεσίες το ποσοστό γυναικών είναι σχεδόν πάντοτε μεγαλύτερο από το ποσοστό ανδρών που αναζητά βοήθεια.

Στις Σ.Υ. ΠΡΟΤΑΣΗ προσφέρονται 5 τύποι παρεμβάσεων: α. οι ατομικές συναντήσεις όπου ένας πελάτης συναντάται με μια εκ των αναδόχων. Η διάρκεια

της συνάντησης είναι 45 λεπτά και εκεί μπορούν να συζητηθούν προσωπικά ζητήματα και ανησυχίες του ατόμου. Ως παραδείγματα αναφέρονται τα ζητήματα διαχείρισης του άγχους, λήψης αποφάσεων, συναισθηματικές δυσκολίες κοκ. β. *Συμβουλευτική ζεύγους* όπου ένα ζευγάρι (π.χ. ανδρόγυνο, ερωτικοί σύντροφοι κοκ) συναντάται με μια εκ των αναδόχων σε συναντήσεις διάρκειας 75 λεπτών. Οι συναντήσεις αφορούν σε συζήτηση θεμάτων όπως οι μεταξύ τους σχέσεις και επικοινωνία, οι κοινές αποφάσεις, το μέλλον της σχέσης ή ζητήματα που αφορούν κυρίως τον ένα εκ των δύο αλλά ο δεύτερος προσέρχεται είτε για στήριξη είτε για ψυχοεκπαίδευση. Ως παράδειγμα αναφέρεται η περίπτωση νεαρού με κατάθλιψη όπου η σύντροφός του προσερχόταν στις συναντήσεις για να τον στηρίξει να επανέλθει στις καθημερινές του δραστηριότητες αλλά και για να μάθει η ίδια να χειρίζεται την κατάσταση. γ. *Συμβουλευτική γονέων – ζεύγους*. Διαφέρει με τη συμβουλευτική ζεύγους στο γεγονός ότι τα θέματα αφορούν ξεκάθαρα σε χειρισμό συμπεριφορών των παιδιών τους. Ως παράδειγμα αναφέρονται: γονείς με παιδιά με παραβατική συμπεριφορά ή γονείς μικρών παιδιών με φοβίες. Επιπλέον δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στην ενδυνάμωση των γονιών για να αναλάβουν με επιτυχία τον γονεϊκό ρόλο. δ. *Ατομική συμβουλευτική γονιού*: σε πολλές περιπτώσεις μόνο ένας εκ των δύο γονέων είναι διαθέσιμος να προσέλθει σε συμβουλευτική διαδικασία. Σε αυτή την περίπτωση η διάρκεια της συνάντησης είναι όπως και στην ατομική συνάντηση δηλ. 45 λεπτά και τα θέματα εστιάζονται σε θέματα διαπαιδαγώγησης των παιδιών αλλά η έμφαση είναι και πάλι στην ενδυνάμωση του ίδιου του γονιού ώστε να διεκπεραιώνει με αποδοτικό και επιτυχημένο τρόπο τον γονεϊκό του ρόλο. ε. *Οικογενειακή Συμβουλευτική*: αναφέρεται στη διαδικασία όπου δύο ή περισσότερα μέλη της ίδιας οικογένειας προσέρχονται στη συμβουλευτική διαδικασία. Τα θέματα αφορούν κυρίως τις μεταξύ τους σχέσεις ή ένα κοινό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η οικογένεια και χρειάζεται στήριξη.

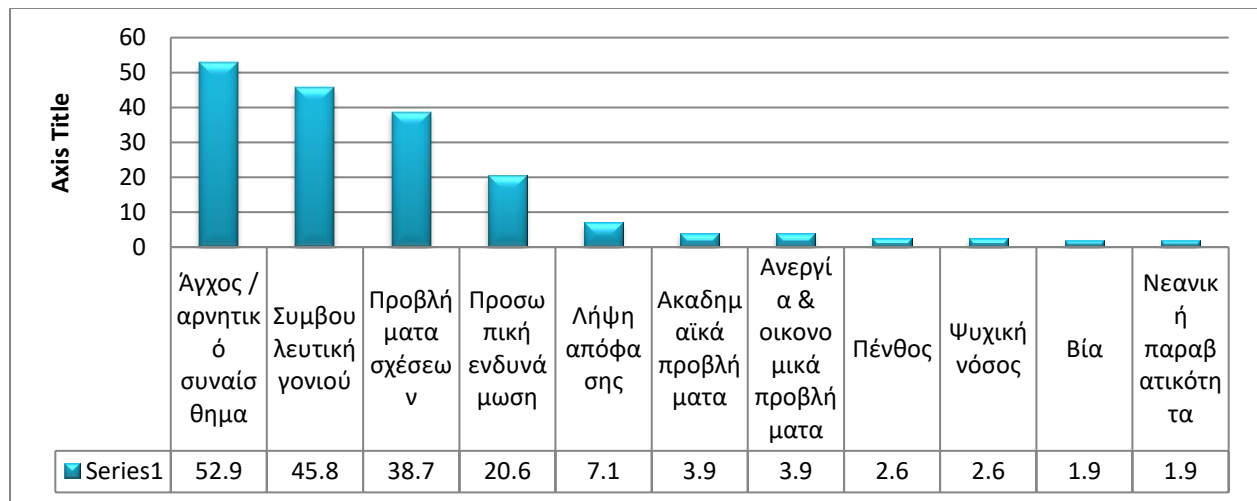
Ο αριθμός των περιστατικών που συμμετείχαν σε κάθε τύπο παρέμβασης φαίνεται στον πιο κάτω πίνακα

Σημειώνεται ότι ο πίνακας αναφέρεται σε περιστατικά και όχι σε άτομα. Αυτό σημαίνει ότι ένα άτομο μπορεί να έχει λάβει και ατομική συμβουλευτική και συμβουλευτική ζεύγους και μετρείται και στους δύο τύπους συναντήσεων. Επιπλέον στις συναντήσεις ζεύγους και ζεύγους γονιών όπως και στην οικογενειακή αναφερόμαστε στο ζεύγος ή την οικογένεια ως ένα περιστατικό και δεν μετράμε τον αριθμό φυσικών προσώπων που συμμετείχαν. Αυτό συμβαίνει διότι κάποιες φορές γίνονται διάφοροι συνδυασμοί παρεμβάσεων που περιπλέκουν ιδιαίτερα τη στατιστική διαδικασία. π.χ. όταν ένας έφηβος συμμετέχει σε ατομικές συναντήσεις και η Σύμβουλος κρίνει ότι θα έπρεπε για σκοπούς λήψης ιστορικού να συναντήσει τους γονείς, η συνάντηση επειδή είναι μια αποσπασματική και για σκοπούς που αφορούν περιστατικό που ήδη βρίσκεται σε εξέλιξη αυτή δεν καταγράφεται ως Ζεύγους Γονιών διότι σε διαφορετική περίπτωση θα πρέπει να ανοιχτεί ξεχωριστός φάκελος με όλες τις ενδεδειγμένες διαδικασίες.

Θεματολογία

Στον πίνακα που ακολουθεί, καταγράφονται τα κυριότερα θέματα τα οποία παρουσιάστηκαν ως *Θεραπευτικό Αίτημα* από τους συμβουλευόμενους. Δηλαδή ήταν τα θέματα που οι ίδιοι έθεσαν ως προτεραιότητα στην αναζήτηση λύσεων ή για τα οποία ζήτησαν στήριξη από τις Συμβούλους των Σ.Υ. ΠΡΟΤΑΣΗ.

Αναφορικά με την έκβαση των περιστατικών, την 31/12/2016, καταμετρήθηκαν 27 διακοπές της συνεργασίας, 4 περιστατικά παραπομπών και ταυτόχρονης διακοπής, 60 περιστατικά ολοκλήρωσαν τη διαδικασία και 64 ήταν σε εξέλιξη (με αναμενόμενη ολοκλήρωση μέσα στο 2017).

Είναι σημαντικό να σημειώσουμε ότι από την εξέταση των αιτιών που οδήγησαν σε διακοπή εκ μέρους του πελάτη, της συνεργασίας του με τις Σ.Υ. ΠΡΟΤΑΣΗ, φαίνεται ότι 18 περιπτώσεις αφορούσαν πραγματικές δυσκολίες του πελάτη οι οποίες δεν είχαν με οποιοδήποτε τρόπο σχέση με τις Σ.Υ. ΠΡΟΤΑΣΗ (χειρουργικές επεμβάσεις, μετακόμιση στο εξωτερικό, γέννηση παιδιού κοκ). Μόνο δύο περιστατικά εξέφρασαν έλλειψη εμπιστοσύνης στους χειρισμούς ή την προσέγγιση της υπηρεσίας και άλλα 3 αναζήτησαν πιο εξειδικευμένες παρεμβάσεις (ψυχοθεραπεία κυρίως). Τα υπόλοιπα 9 περιστατικά, είτε δεν είχαν συγκεκριμένο θεραπευτικό αίτημα είτε δεν είχαν τον απαραίτητο βαθμό κινητοποίησης.

Συνοψίζοντας, τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά που αφορούν σε δημογραφικά στοιχεία φαίνεται ότι 58% των ατόμων ζήτησαν υπηρεσίες από το Σύμπλεγμα Λεμεσού – Πάφου. Ποσοστό 48,3% των ατόμων δήλωσαν ότι βρίσκονταν σε σταθερή σχέση ή γάμο. Αναφορικά με το εκπαιδευτικό επίπεδο, 37,4% ολοκλήρωσαν κάποια σχολή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης διάρκειας τουλάχιστον 3 ετών και 45,8% των συμβουλευομένων εργάζεται με καθεστώς πλήρους απασχόλησης ενώ «Άνεργος» δηλώνει το 14,8% .

ΜΕΡΟΣ Β: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗΣ «ΜΙΚΡΗ ΑΡΚΤΟΣ»

Το πρόγραμμα της «Μικρής Άρκτου» επανασχεδιάστηκε και άλλαξε τόσο το επίπεδο παρεμβάσεων του όσο και τον πληθυσμό στόχο. Η νέα δομή, θεωρείται ότι είναι πιο ευέλικτη και πιο εύκολα προσεγγίσιμη από τους νέους οι οποίοι δεν συμμετέχουν σε οργανωμένες δομές ή ομάδες.

Το νέο πρόγραμμα ονομάζεται πλέον *Πρόγραμμα Ψυχοκοινωνικής Ενδυνάμωσης «Μικρή Άρκτος»* και απευθύνεται σε άτομα 16 έως 35 ετών προσφέροντας παρεμβάσεις δευτερογενούς πρόληψης. Δηλαδή απευθύνεται στα άτομα που βρίσκονται σε αρχικά στάδια προβληματισμού ή και δυσλειτουργίας π.χ. τα άτομα που λόγω του άγχους αρχίζουν να παρουσιάζουν σωματικά συμπτώματα ή τα άτομα που έχουν συχνά αρνητικό συναίσθημα (θλίψη, μελαγχολία) ή στα άτομα που λόγω φτωχών κοινωνικών δεξιοτήτων ή συναισθηματικών δυσκολιών αισθάνονται ότι βρίσκονται σε δύσκολη θέση – απομονωμένοι, χωρίς στενούς φιλικούς δεσμούς κ.ο.κ. Αυτό αποτελεί μια εξέλιξη του προηγούμενου προγράμματος με την ονομασία «Κέντρο Πρόληψης Μικρή Άρκτος», οι δράσεις του οποίου απευθύνονταν μόνο στο γενικό πληθυσμό.

Οι νέες παρεμβάσεις και προγράμματα είναι έτσι σχεδιασμένα ώστε να μπορεί μεν να τα παρακολουθήσει και ο γενικός πληθυσμός αλλά να είναι ταυτόχρονα αρκετά εξειδικευμένα ώστε να μπορεί να επωφεληθούν και οι πιο ευάλωτες ομάδες.

Παρά τις αρχικές δυσκολίες οι οποίες αφορούσαν στη στελέχωση και την εκ νέου γνωστοποίηση του προγράμματος, στον πρώτο χρόνο λειτουργίας έλαβε περίπου 885 αιτήματα για συμμετοχή σε βιωματικά εργαστήρια ή διαλέξεις ενώ ο τελικός αριθμός συμμετοχών έχει ανέλθει στις 667. Σημειώνουμε ότι ενώ ο *πρώτος χρόνος* αφορά ημερολογιακό έτος – το 2016 – στην ουσία η ουσιαστική δουλειά αφορά την περίοδο 05 -12/2016 δηλαδή 7 μήνες. Συνυπολογίζοντας και την περίοδο του καλοκαιριού που συνήθως παρατηρείται μειωμένη κινητικότητα, μπορούμε να πούμε ότι πρόκειται για αριθμό ρεκόρ...

Αν και κατά το πρώτο αυτό έτος, δεν είχε γίνει πρόβλεψη για την τήρηση στατιστικών στοιχείων, από ότι μπορέσαμε να συλλέξουμε φαίνεται ότι ο αριθμός των γυναικών είναι περίπου τετραπλάσιος από τον αριθμό ανδρών που παρακολούθησαν κάποια από τις δράσεις της Μικρής Άρκτου.

Η παρατήρηση αυτή συνάδει και με τις υπόλοιπες υπηρεσίες που προσφέρονται από τα προγράμματα ψυχοκοινωνικής ενδυνάμωσης. Κατά παρόμοιο τρόπο επιβεβαιώνονται και οι παρατηρήσεις για το μέσο όρο ηλικίας, αφού η συντριπτική πλειοψηφία ανήκει στις ηλικιακές κατηγορίες 16 – 35 ετών όπως συμβαίνει και με τις υπόλοιπες υπηρεσίες.

Το αξιοσημείωτο στην περίπτωση της «Μικρής Άρκτου» είναι ότι για πρώτη φορά υπάρχει κινητοποίηση στην επαρχία της Λάρνακας και της Αμμοχώστου. Είναι η πρώτη φορά που προσφέρονται υπηρεσίες στις δύο αυτές επαρχίες, οι οποίες έδειξαν ενδιαφέρον και εμπιστοσύνη, με υψηλούς αριθμούς συμμετοχής.

Έχει γίνει επίσης για πρώτη φορά μια δράση στην Εθνική Φρουρά, η οποία αναμένεται να έχει συνέχεια στο 2017.

Οι θεματικές επιλέγονται ώστε να αγγίζουν σύγχρονα ή και διαχρονικά προβλήματα και δυσκολίες που αφορούν τους νέους. Έχουν διεξαχθεί δράσεις με τις ακόλουθες θεματικές:

Όταν το Άγχος συναντά το σώμα μας: τα ψυχοσωματικά συμπτώματα του άγχους στην καθημερινότητά μας

Αλκοόλ: γιατί πίνω και πώς θα το ελέγξω (σε συνεργασία με τον ΚΟΚΕΝ στα πλαίσια της εβδομάδας για το Αλκοόλ που διοργανώνει το ΑΣΚ)

Ανάπτυξη ατομικών δεξιοτήτων για την επίλυση προβλημάτων και τη λήψη αποφάσεων

Από το 2017, προτείνεται ένας μεγαλύτερος αριθμός θεματικών:

«Αν κρατάς μόνο ένα σφυρί, έχεις την τάση να βλέπεις όλα τα προβλήματα σαν καρφιά» Διάλεξη και συζήτηση για τη λήψη αποφάσεων και την επίλυση προβλημάτων

Φόβοι και φοβίες στην εφηβεία και την ενήλικη ζωή

Όταν το άγχος συναντά το σώμα μας: ψυχοσωματικά συμπτώματα του άγχους

A³ = Αναβλητικότητα, Αναποφασιστικότητα, Αβεβαιότητα

Θλίψη – Κατάθλιψη – Μελαγχολία

Emotional eating: όταν το φαγητό γίνεται μέσο έκφρασης των συναισθηματικών μας αναγκών.

Ενώ ταυτόχρονα έχει ξεκινήσει μια πιο συστηματική καταγραφή στατιστικών στοιχείων και δημογραφικών δεδομένων των ατόμων που παρακολουθούν οποιαδήποτε από τις δράσεις που προσφέρονται.

Έχουν ξεκινήσει συνεργασίες με Δήμους καθώς και με την Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας και μεμονωμένα Λύκεια οι οποίες αναμένεται ότι θα ανεβάσουν τον αριθμό συμμετεχόντων.

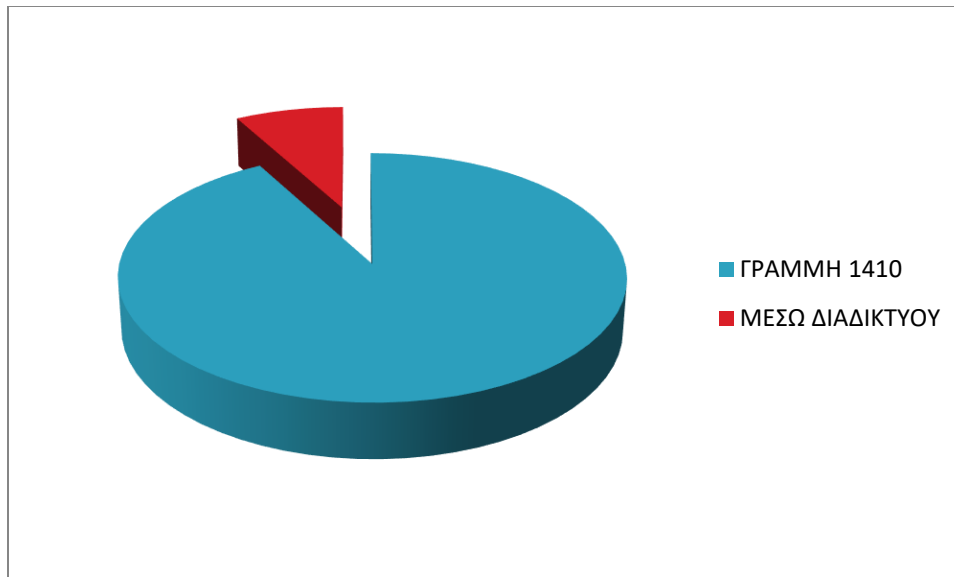
ΜΕΡΟΣ Γ: ΓΡΑΜΜΗ 1410 & ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΜΕΣΩ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

Η Γραμμή 1410 όπως και το πρόγραμμα Συμβουλευτική Μέσω Διαδικτύου, αποτελούν πρότυπα και πρωτοπόρα προγράμματα για τα κυπριακά δεδομένα. Οι δύο υπηρεσίες φαίνεται να έχουν κερδίσει την εμπιστοσύνη των νέων αλλά και των οικογενειών καθώς τα ετήσια στατιστικά παρουσιάζουν μια συνεχή άνοδο.

Τα άτομα και οι πληθυσμιακές ομάδες στις οποίες στοχεύουν κυρίως οι υπηρεσίες της Γραμμής είναι παιδιά, έφηβοι και νεαροί ενήλικες. Έχει παρατηρηθεί τα τελευταία χρόνια ότι τα αιτήματα των καλούντων που απευθύνονται στη Γραμμή είναι στη μεγάλη τους πλειοψηφία από νέους ή αφορούν τους νέους που αυτό εμπίπτει και στο γενικότερο ρόλο του ΟΝΕΚ. Τόσο η Γραμμή 1410 όσο και η υπηρεσία Συμβουλευτικής μέσω Διαδικτύου στελεχώνονται από επαγγελματίες ψυχολόγους με μεγάλη εμπειρία σ' ένα ευρύ φάσμα ψυχολογικών και ψυχοκοινωνικών θεμάτων.

Οι Σύμβουλοι του 1410 χειρίστηκαν συνολικά 1180 περιστατικά κατά το έτος 2016. Από τα στατιστικά δεδομένα φαίνεται ξεκάθαρα η σταδιακή άνοδος των τηλεφωνημάτων κατά τη διάρκεια της τελευταίας πενταετίας. Ο αριθμός των περιστατικών είναι αυξημένος κατά 18% σε σχέση με το 2015 και το 2014. Ενώ είναι αυξημένος κατά 55% σε σχέση με το 2010, 28% σε σχέση με το 2011 και 18% σε σχέση με το 2013.

Όπως φαίνεται και από το γράφημα πιο κάτω, ένα ποσοστό 92% των κλήσεων που χειρίστηκε η γραμμή ήταν τηλεφωνικές (1085) και 8% διαδικτυακές (95). Αύξηση της τάξης του 15% παρατηρήθηκε στις κλήσεις μέσω διαδικτύου σε σύγκριση με το έτος 2015, και η αύξηση αυτή φαίνεται να οφείλεται στα αυξημένα αιτήματα παιδιών και εφήβων καλούντων που ήταν και ο νέος πληθυσμιακός στόχος της Γραμμής. Πιο συγκεκριμένα, ένα ποσοστό 72% των καλούντων που αποτάθηκε στην υπηρεσία Συμβουλευτικής μέσω Διαδικτύου είχαν ηλικίες 10-18 ετών.

ΠΡΟΦΙΛ ΚΑΛΟΥΝΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΑΤΟΜΟΥ

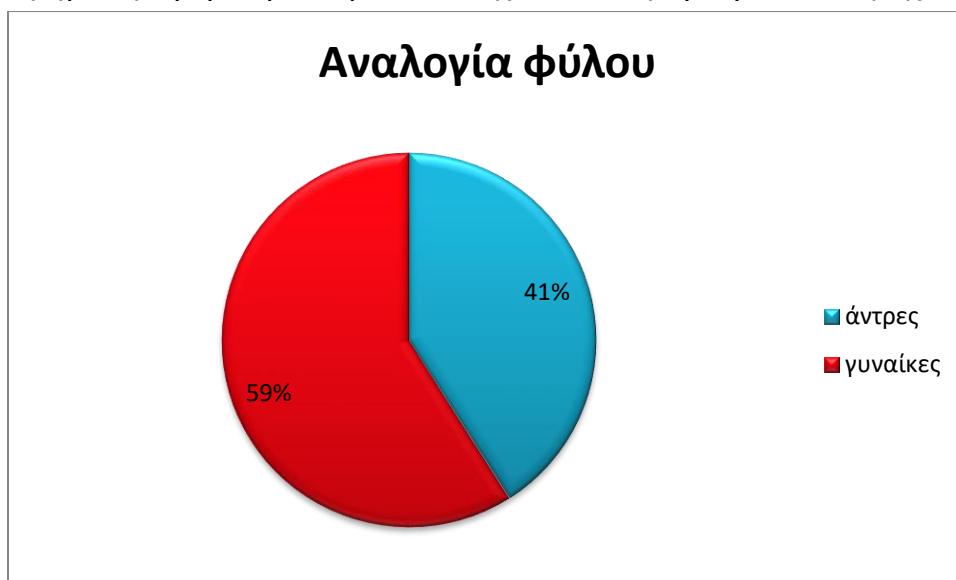
Είναι σημαντικό να διευκρινιστεί ότι ο *καλούντας* είναι το άτομο που κάλεσε την Γραμμή και *αναφερόμενο άτομο* είναι το άτομο για το οποίο μίλησε ο καλούντας κατά τη διάρκεια της κλήσης ή της διαδικτυακής συνομιλίας όταν και εφόσον υπήρχε. Να σημειωθεί ότι στη παρουσίαση των αποτελεσμάτων θα διαχωριστούν τα περιστατικά για τα οποία οι παρεμβάσεις των συμβούλων αφορούσαν τον καλούντα, όταν υπήρχε ή δεν υπήρχε αναφερόμενο άτομο. Επίσης θα διευκρινιστεί αν το είδος της παρέμβασης αφορούσε τον καλούντα ή το αναφερόμενο άτομο για το οποίο ήθελε να συζητήσει ο καλούντας.

ΦΥΛΟ ΚΑΛΟΥΝΤΑ

Όπως φαίνεται από το γράφημα πιο κάτω, οι περισσότεροι καλούντες στη γραμμή ήταν γυναίκες. Το αποτέλεσμα αυτό συνάδει σταθερά με τα στατιστικά στοιχεία όλων των προηγούμενων ετών καθώς και με αυτά των άλλων δύο προγραμμάτων. Πιο συγκεκριμένα, ποσοστό 59% των καλούντων ήταν γυναίκες και 41% ήταν άντρες.

Είναι σημαντικό ν' αναφερθεί ότι τα αποτελέσματα αυτά συμφωνούν με αντίστοιχη γραμμή στήριξης στο εξωτερικό (π.χ. Lifeline, 2009; National Suicide Prevention Lifeline, 2011). Υπάρχει επίσης μεγάλο εύρος βιβλιογραφίας που ερμηνεύει το πιο πάνω αποτέλεσμα, υποστηρίζοντας ότι οι γυναίκες τείνουν να αναζητούν βοήθεια πολύ πιο εύκολα σε σχέση με τους άντρες (π.χ. Koydemir-Ozdena & Erelb, 2010; Leaf et al., 1987). Είναι σημαντικό επίσης ν' αναφερθεί, ότι

παρουσιάζεται μικρή μεν σταθερή δε αυξητική τάση στα ποσοστά των ανδρών που καλούν τη Γραμμή μέσα στη πορεία των ετών λειτουργίας της. Ταυτόχρονα έχουμε παρατηρήσει ότι στα στατιστικά στοιχεία άλλων γραμμών (π.χ. Men's Line, Αυστραλία), υπάρχει ένας ολοένα αυξανόμενος αριθμός αντρών που καλούν είτε για προβλήματα όπως κατάθλιψη, προβλήματα σχέσεων, ζητήματα Λοατ, καθώς και εξάρτηση από τον τζόγο. Η αύξηση των αντρών καλούντων στη Γραμμή 1410 κατά το 2016, φαίνεται να σχετίζεται με την αύξηση κλήσεων με θέματα που αφορούσαν ψυχιατρικά θέματα, θέματα εξαρτήσεων από νόμιμες και παράνομες ουσίες, θέματα ρομαντικών σχέσεων καθώς και από παιδιά και έφηβους αγόρια με θέματα το σχολικό εκφοβισμό και τις σχέσεις ομότιμων.

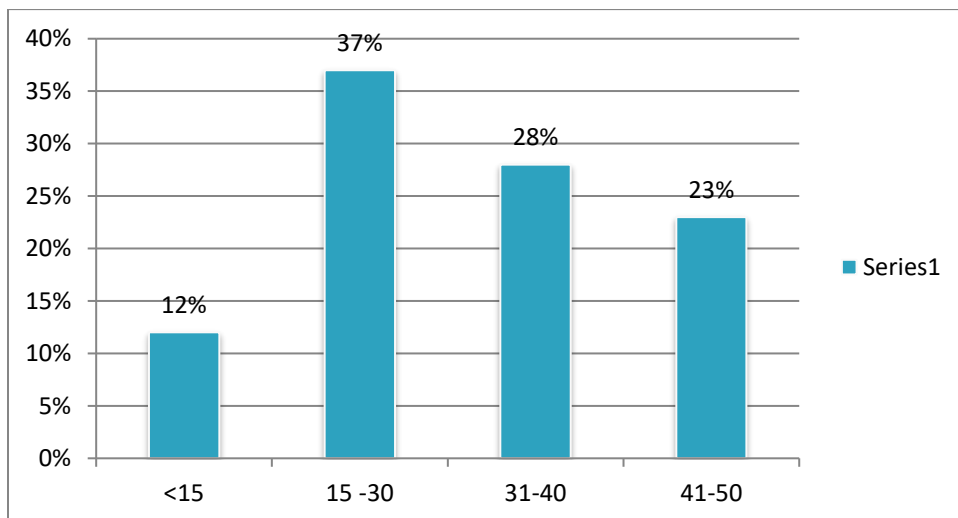

ΦΥΛΟ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΑΤΟΜΟΥ

Επίσης, προκύπτει ότι από τις κλήσεις εκείνες στις οποίες υπήρχε αναφερόμενο άτομο, το 57% ήταν άντρες ενώ το 43% ήταν γυναίκες. Τα ποσοστά αυτά δεν διαφοροποιούνται σημαντικά από εκείνα των τελευταίων ετών και προκύπτει δηλαδή, ότι συχνά καλούν στην Γραμμή γυναίκες για να συζητήσουν για θέματα που αφορούν άντρες. Σε κάποιο βαθμό οι εν λόγω αριθμοί πιθανόν να οφείλονται και στα στερεότυπα με τα οποία αντιμετωπίζουμε τα φύλα.

ΗΛΙΚΙΑ ΚΑΛΟΥΝΤΑ

Το μεγαλύτερο ποσοστό ατόμων που αποτάθηκαν στην υπηρεσία άνηκαν στις ηλικιακές κατηγορίες νεαρών ενηλίκων και έφηβων (15-30 ετών) με ποσοστό 37% και ενηλίκων (31-40) με ποσοστό 28%. Ακολουθούν με ποσοστό 23% τα άτομα της ηλικιακής κατηγορίας μεσηλίκων (41-50 ετών). Τα παιδιά που αποτάθηκαν στη γραμμή αποτελούν το 12% των καλούντων.

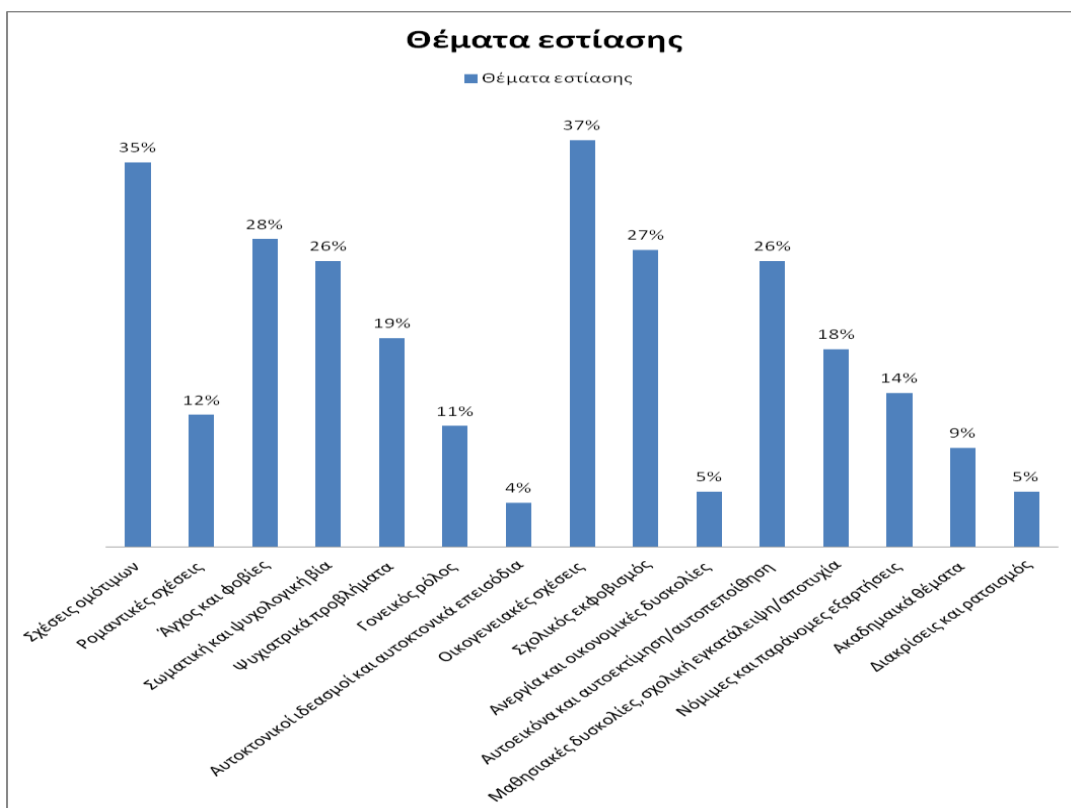
ΗΛΙΚΙΑ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΑΤΟΜΟΥ

Το μεγαλύτερο ποσοστό ατόμων που αποτάθηκαν στην υπηρεσία για τρίτα άτομα και όχι για τον εαυτό τους, αποτάθηκαν για άτομα που άνηκαν στις ηλικιακές κατηγορίες των εφήβων με ποσοστό 35%, των ενηλίκων με 22% και νεαρών ενηλίκων 16%. Όπως και στα ποσοστά των καλούντων, οι κλήσεις που αφορούν αναφερόμενα άτομα εστιάζουν στις ηλικίες 15-40 σε συνολικό ποσοστό 73% κάτι που είναι συμβατό με το πληθυσμό στόχου των προγραμμάτων ΟΝΕΚ. Το 2013 το ποσοστό για τις ηλικίες 15-30, ήταν 30,2% και το 2015 51%, άρα παρατηρείται μια τάση εστιασμού στις ηλικίες στόχου του ΟΝΕΚ.

ΘΕΜΑΤΑ ΕΣΤΙΑΣΗΣ

Κατά τη διάρκεια μιας κλήσης στη Γραμμή 1410 ή διαδικτυακής επικοινωνίας μέσω της πλατφόρμας Συμβουλευτική μέσω Διαδικτύου, μπορεί να αναφερθούν πολλαπλά θέματα που απασχολούν τον καλούντα, όμως η συζήτηση εστιάζεται κυρίως σε ένα θέμα. Κατά το έτος 2016 τα κυριότερα θέματα εστίασης αφορούσαν τις οικογενειακές σχέσεις με ποσοστό 37%, τις σχέσεις ομότιμων με ποσοστό 35%, το άγχος και τις φοβίες με 28%, το σχολικό εκφοβισμό με 27%, την

σωματική και ψυχολογική βία με 26% και την αυτοπεποίθηση, αυτό-εικόνα με 26%. Τα θέματα εστίασης έχουν τροποποιηθεί με αυτά του 2015 που αφορούσαν ζητήματα ψυχικής υγείας με ποσοστό 25% σε σύγκριση με το φετινό 19% και τα οικονομικά ζητήματα με ποσοστό 23%. Φέτος η ανεργία και οι οικονομικές δυσκολίες απασχόλησαν ως κύριο θέμα τη γραμμή σε ποσοστό μόλις 5% σημειώνοντας σημαντική πτώση. Επιπρόσθετα, το 18% των καλούντων εστίασαν σε θέματα που αφορούσαν τις μαθησιακές δυσκολίες, την σχολική εγκατάλειψη και αποτυχία. Τέλος, οι ουσίες εξαρτήσεως ήταν το κύριο θέμα συζήτησης για τους καλούντες σε ποσοστό 14%.

ΤΡΟΠΟΙ ΧΕΙΡΙΣΜΟΥ

Οι τρόποι χειρισμού παρουσιάζουν σε κατηγορίες την εξατομικευμένη και κατάλληλη, ανάλογα με το αίτημα, βοήθεια που παρέχεται στους καλούντες της γραμμής. Οι πιο συχνοί τρόποι χειρισμού που προέκυψαν για το 2016 αφορούσαν την συζήτηση και παροχή στήριξης στους καλούντες της γραμμής με ποσοστό 90,6%, και την γενική ενημέρωση για το θέμα που απασχολεί με ποσοστό 77,4%. Επιπρόσθετα, συμβουλευτική παρέμβαση σημειώθηκε στο

55,3% των κλήσεων. Ενημέρωση για την υπηρεσία αλλά και για τα υπόλοιπα προγράμματα του ΟΝΕΚ παραχωρήθηκε σε ποσοστό 27,6% και 24,6% αντίστοιχα και παραπομπή δόθηκε σε 23,1% για περαιτέρω στήριξη, βοήθεια και καθοδήγηση από εξειδικευμένες υπηρεσίες. Το ποσοστό παραπομπών μειώθηκε σε σχέση με το 2015 που ανερχόταν στο 31,5%, κάτι που ίσως να οφείλεται στην ικανοποίηση του αιτήματος των καλούντων από τις υπηρεσίες που παρέχονται στη Γραμμή 1410 και τη Συμβουλευτική μέσω Διαδικτύου.

ΠΩΣ ΓΝΩΡΙΣΑΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Για πρώτη χρονιά οι περισσότεροι καλούντες ενημερώθηκαν για την υπηρεσία από διαφημιστικό υλικό με ποσοστό 28.6% καθώς έγινε εκστρατεία ενημέρωσης και προωθήθηκε έντυπο υλικό σε όλους τους μαθητές από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού ως αποτέλεσμα της φετινής μας συνεργασίας. Δεύτερο μέσο γνωστοποίησης παρουσιάζεται να είναι η πληροφόρηση μέσω φιλικών και συγγενικών ατόμων με ποσοστό 19,1%. Είναι πολύ σημαντικό η διάδοση της Γραμμής από στόμα σε στόμα και αποτελεί έναν από τους καλύτερους τρόπους διαφήμισης της υπηρεσίας καθώς δημιουργεί στον καλούντα μια αίσθηση εμπιστοσύνης πριν να καλέσει. Τρίτο μέσο γνωστοποίησης είναι από το ραδιοφωνικό σποτ που τρέχει κατά την διάρκεια του χρόνου με 14,3%.

ΜΕΣΟ	ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Τύπος	50	4.2%
Τηλεόραση	117	9.9%
Ραδιόφωνο	169	14.3%
Υπηρεσία Πληροφοριών	8	0.7%
Από φιλικά/συγγενικά πρόσωπα	225	19.1%
Διαδίκτυο	20	1.7%
Από διαφημιστικό υλικό ΟΝΕΚ	337	28.6%
Άλλο	14	1.2%
Δεν αναφέρθηκε	236	20%
Σύνολο	1180	100%

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Πέρα από τα πιο πάνω περιγραφόμενα στοιχεία, έχει γίνει και αριθμός άλλων εκδηλώσεων καθώς και εκπροσώπηση σε διάφορες επιτροπές και συναντήσεις οι οποίες αναφέρονται συνοπτικά πιο κάτω:

1. Δημοσιογραφική Διάσκεψη για την παρουσίαση της νέας δομής των προγραμμάτων ψυχοκοινωνικής ενδυνάμωσης νέων. Έγινε στις 30/06/2016 στη Λευκωσία και παρευρέθηκαν περίπου 80 άτομα, εκπρόσωποι φορέων και υπηρεσιών.
2. Παρουσίαση της νέας δομής σε Λειτουργούς του Αντιναρκωτικού Συμβουλίου Κύπρου
3. Παρουσίαση των προγραμμάτων Ψυχοκοινωνικής Ενδυνάμωσης Νέων στις επαρχιακές επιτροπές Λεμεσού, Πάφου και Λευκωσίας της Υπηρεσίας Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας.
4. Συμμετοχή στο εργαστήρι για την ανάπτυξη Εθνικής Στρατηγικής για τα δικαιώματα των παιδιών στη Υγεία (υπ. Υγείας)
5. Έναρξη συνεργασίας με την Εθνική Αρχή Στοιχημάτων για το σχεδιασμό προγράμματος πρόληψης της βλαπτικής ενασχόλησης με το τυχερό παιχνίδι.
6. Συμμετοχή στην ομάδα Peer Learning Participation by young people with mental health issues (η πρώτη συνάντηση έγινε τον 11/2016 στο Άμστερνταμ και θα ακολουθήσουν άλλες δύο συναντήσεις)

Επιπλέον, ο ONEK εκπροσωπείται μέσω της ΛΝ – συντονίστριας των Προγραμμάτων στις ακόλουθες επιτροπές, ασκώντας συμβουλευτικό ρόλο:

1. Εθνική Επιτροπή για το HIV/AIDS
2. Επιτροπή για το Κάπνισμα
3. Αρχή Εποπτείας καταδικασθέντων για σεξουαλικά εγκλήματα κατά ανηλίκων
4. Συμβούλιο Εγκληματικότητας
5. Ομάδα Εργασίας για την Κυβερνοασφάλεια

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το έτος 2016 έθεσε νέα δεδομένα και νέες προκλήσεις για τα Προγράμματα ψυχοκοινωνικής Ενδυνάμωσης Νέων. Φαίνεται ότι παρά τις αλλαγές και τις δυσκολίες που συνήθως εμπεριέχουν, η νέα δομή έχει λειτουργήσει ικανοποιητικά και ποιοτικά. Οι νέες προσεγγίσεις έχουν τύχει αποδοχής από το κοινό και τις συνεργαζόμενες υπηρεσίες και φορείς.

Έχει ενδυναμωθεί η συνεργασία με την Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας και με το Αντιναρκωτικό Συμβούλιο Κύπρου καθώς και με τις Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας (Τμήμα Παιδιού & Εφήβου). Ταυτόχρονα έχει διευρυνθεί και ενδυναμωθεί ο συμβουλευτικός ρόλος που ασκεί ο ΟΝΕΚ, μέσω της συμμετοχής στις πιο πάνω περιγραφόμενες εξειδικευμένες επιτροπές.

Οι νέες προκλήσεις και στόχοι για το 2017 αλλά και πιο μακροπρόθεσμα περιλαμβάνουν:

1. Την επαναλειτουργία του Δικτύου Τηλεφωνικών Γραμμών
2. Την προώθηση της Συμβουλευτικής Μέσω Διαδικτύου ως πιο αυτόνομη υπηρεσίας και την αποσύνδεσή της από τη Γραμμή 1410
3. Τον επανασχεδιασμό της Συμβουλευτικής Μέσω Διαδικτύου. Αυτό έχει ήδη ξεκινήσει με μια πρώτη διερεύνηση της ικανοποίησης που οι καλούντες εκφράζουν για τις λαμβανόμενες υπηρεσίες. Έγινε έρευνα ποιοτικής ανάλυσης από ακαδημαϊκούς συνεργάτες και τα συμπεράσματά της θα χρησιμοποιηθούν για νέες εισηγήσεις.
4. Την ενίσχυση της συνεργασίας με την Εθνική Φρουρά μέσω της παροχής ομάδων ψυχοεκπαίδευσης σε στρατιώτες.
5. Την σταθεροποίηση της συχνότητας παροχής δράσεων από τη Μικρή Άρκτο σε όλες τις επαρχίες.
6. Την ενίσχυση της αναγνωρισιμότητας των προγραμμάτων ψυχοκοινωνικής ενδυνάμωσης ως εξειδικευμένα προγράμματα για τους εφήβους και νεαρούς ενήλικες.